

Notitie Reikwijdte en Detailniveau

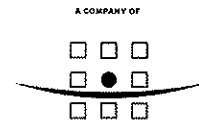
Fase 1: PlanMER Waterhuishoudingsplan
en Waterbeheerplan Fryslân

Provincie Fryslân

5 november 2007

Definitief rapport

9S2191

ROYAL HASKONING

**HASKONING NEDERLAND B.V.
RUIMTELIJKE ONTWIKKELING**

Chopinlaan 12
Postbus 8064
9702 KB Groningen
+31 (0)50 521 42 14 Telefoon
+31 (0)50 526 14 53 Fax
info@groningen.royalhaskoning.com E-mail
www.royalhaskoning.com Internet
Arnhem 09122561 KvK

Documenttitel Notitie Reikwijdte en Detailniveau
Fase 1: PlanMER Waterhuishoudingsplan
en Waterbeheerplan Fryslân

Status Definitief rapport
Datum 5 november 2007
Projectnaam PlanMER WHP/WBP Fryslân
Projectnummer 9S2191
Opdrachtgever Provincie Fryslân
Referentie 9S2191/R00003/HVER/Gron

Auteur(s) P.M.A. van Bergen, S. Poyck, J.C. Verhoogt
Collegiale toets P. Voet, M. Buitenkamp
Vrijgegeven door J.C. Verhoogt
Datum/paraaf

INHOUDSOPGAVE

	Blz.	
1	INLEIDING	1
1.1	Aanleiding	1
2	FASE 1 NOTITIE REIKWIJDTE EN DETAILNIVEAU	3
2.1	Procesplan planMER WHP en WBP	3
2.2	Planmer procedure	4
2.3	Opstellen Notitie Reikwijdte en detailniveau	5
2.4	Opstellen Milieurapporten WHP en WBP	5
3	WERKINGSSFEER PLANMER	6
3.1	Selectiecriteria	6
3.2	Overige uitgangspunten	7
3.3	Selectie van onderwerpen	8
4	SELECTIE EN AFBAKENING ONDERWERPEN	11
4.1	Algemeen	11
4.2	Voldoende Water	11
4.3	Veilig Water	13
4.4	Schoon Water	14
5	AANPAK MILIEUBEOORDELING	16
5.1	Beschrijving bestaande situatie en autonome ontwikkeling	17
5.2	Alternatieven	17
5.3	Toetsingskader	17
5.4	Beschrijven milieueffecten	18
5.5	Cumulatieve effecten	19
5.6	Compenserende en mitigerende maatregelen	19
5.7	Milieurapport	19

BIJLAGE

1. Groslijst onderwerpen planMER WHP/WBP Fryslân

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

Wettelijke waterplannen

De wettelijke waterplannen van de Provincie Fryslân (het derde waterhuishoudingsplan, WHP) en het Wetterskip Fryslân (het tweede waterbeheersplan, WBP) moeten de komende jaren worden vernieuwd. Op 22 december 2009 moeten die plannen klaar zijn. Naast het WHP en het WBP moet ook het stroomgebiedbeheerplan (SGBP) Rijn eind 2009 gereed zijn. Het SGBP zal bestaan uit een samenvatting van de doelen en maatregelen die in de waterplannen van de verschillende overheden zijn opgenomen, voor zover die vallen binnen de werkingssfeer van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW). De KRW heeft betrekking op de waterkwaliteit. Omdat een aantal waterkwantiteitsmaatregelen die in de waterplannen worden opgenomen ook invloed heeft op de waterkwaliteit, zullen deze ook in het SGBP opgenomen worden.

Samenwerken aan WHP en WBP

De provincie Fryslân en het Wetterskip Fryslân hebben de intentie om de voorbereidingen voor de waterplannen gezamenlijk op te pakken. Bij deze voorbereidingen zal zoveel mogelijk afgestemd worden met de betrokken gemeenten. De gezamenlijke voorbereiding geldt ook voor het opstellen van het planMER. Sinds september 2006 geldt op grond van de wijzigingen van de Wet milieubeheer en het Besluit milieu-effectrapportage 1994 de verplichting om een planMER op te stellen. Deze verplichting geldt voor wettelijke verplichte plannen:

- die het kader vormen voor toekomstige projectmer-plichtige of projectmer-beoordelingsplichtige besluiten of;
- waarvoor een passende beoordeling nodig is op grond van de Natuurbeschermingswet 1998.

Op grond van deze criteria geldt de planmer-plicht ook voor het Provinciaal waterhuishoudingsplan en het beheersplan van het Wetterskip.

Gebruikte begrippen

Op 27 juni 2001 is de Europese richtlijn vastgesteld voor de milieubeoordeling van bepaalde plannen en programma's. Deze verplichting is bekend geworden als Strategische Milieubeoordeling (SMB). Tegelijkertijd is ook de Europese richtlijn voor de milieubeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten nog steeds van kracht; deze richtlijn is ook wel bekend als milieueffectrapportage (m.e.r.). Nu de Europese SMB-richtlijn is omgezet in Nederlandse wetgeving, zijn er twee soorten milieueffectrapportages.: één voor plannen en één voor projecten. Vanwege de duidelijkheid, gebruiken we in deze rapportage de volgende begrippen:

	Milieubeoordeling plannen	Milieubeoordeling projecten
Plicht	planmer-plicht	projectmer-plicht
Procedure	planmer-procedure	projectmer-procedure
Milieueffectrapportage	planMER	projectMER

Uit: brochure Milieueffectrapportage van plannen ministerie VROM

Planmer

De planmer-procedure is bedoeld als hulpmiddel om al tijdens de voorbereiding van plannen en programma's de milieueffecten integraal en expliciet in kaart te brengen en niet pas bij de concrete projecten als de milieukeuzes al vaak zijn gemaakt. Juist in de planperiode worden vaak al beslissingen genomen die uiteindelijk grote milieueffecten hebben. Door uitvoering van de planmer-procedure tijdens de voorbereiding van de plannen, krijgt het milieubelang een volwaardige plaats in de besluitvorming en worden beleidskeuzes expliciet gemaakt en onderbouwd. Tevens worden in het planMER de mogelijke effecten van de plannen en programma's op de Natura2000-gebieden in beeld gebracht.

Meerwaarde planmer-procedure

De ambitie van de Provincie en het Wetterskip is om de planmer-procedure een integraal onderdeel uit te laten maken van het proces dat moet leiden tot een vastgesteld WHP en WBP. De planmer-procedure heeft tot nu toe nog vaak het karakter van een beoordeling van de milieu-effecten achteraf. Juist in het eerste traject van de planvorming kan echter de grootste milieuwinst worden geboekt en kunnen te maken keuzes expliciet worden gemaakt. Door de planmer-procedure gelijk op te laten lopen met de voorbereiding voor het WHP en WBP ontstaat al in een zeer vroeg stadium inzicht in de gevolgen voor het milieu. Doordat alternatieve beleidskeuzes in beeld worden gebracht levert deze wettelijke verplichte planvorm ook meerwaarde voor de besluitvorming op. De planmer-procedure geeft structuur aan het proces en kan op deze wijze bijdragen aan een goede ondersteuning en onderbouwing van de keuzes. Zeker wanneer de milieubeoordeling extra argumenten oplevert die kunnen pleiten voor een bepaalde keuze.

Bij de start van de planmer-procedure voor het WHP/WBP is een deel van de beleidskeuzes voor de inhoud van het WHP/WBP echter al gemaakt. Voor deze planelementen wordt achteraf aangegeven op welke manier milieuoverwegingen daarbij een rol hebben gespeeld. De milieubeoordeling voor deze planelementen heeft het karakter van een beoordeling en een reconstructie van de besluitvorming achteraf. Voor de planelementen waarover nog een beslissing moet worden genomen kunnen de milieueffecten middels deze planmer-procedure vroegtijdig en transparant een volwaardige plaats krijgen in het (nog plaats te hebben) afwegingsproces.

Leeswijzer Reikwijdte en Detailniveau

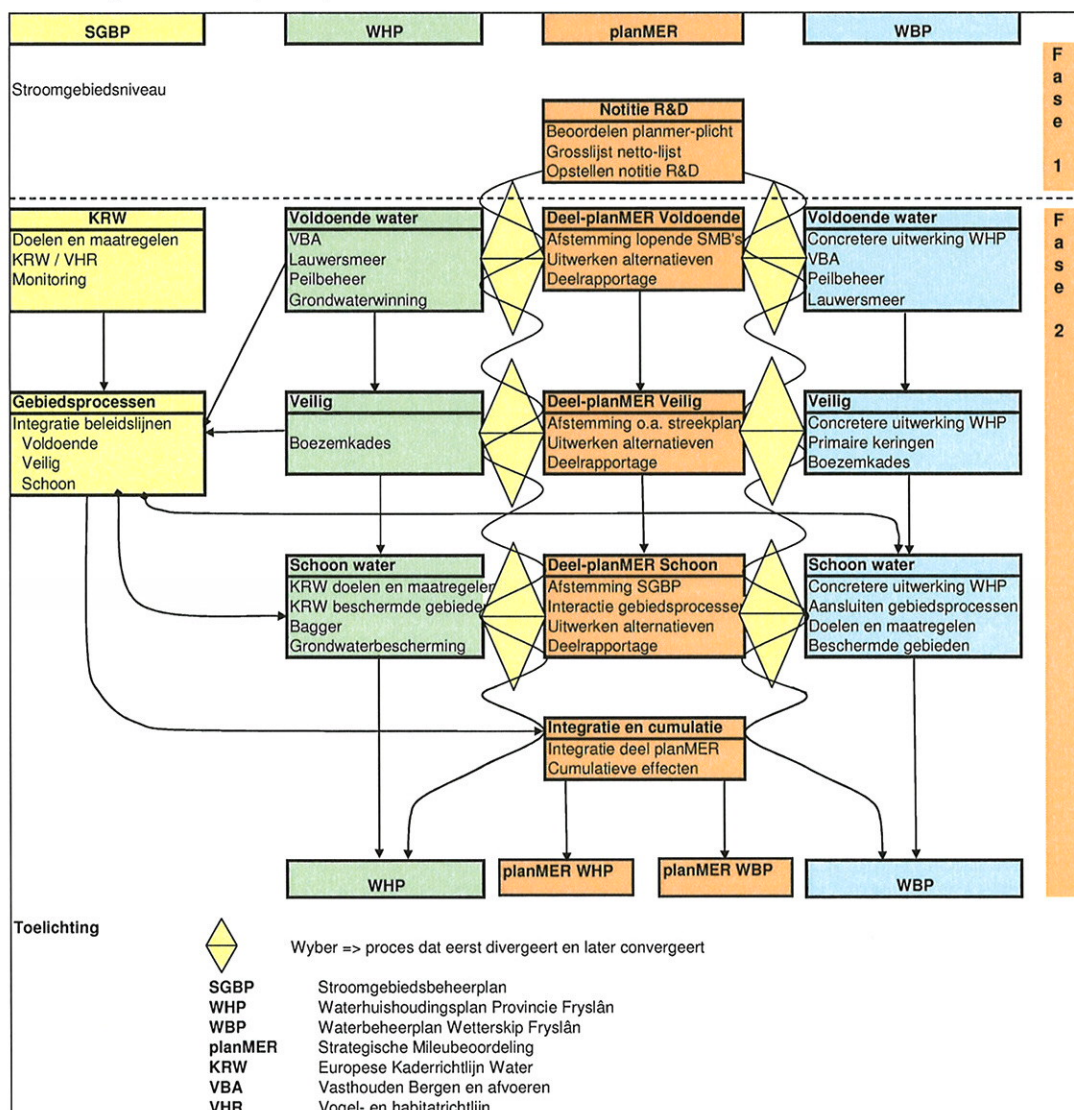
Voor u ligt de Notitie Reikwijdte en Detailniveau van het op te stellen planMER. In afbeelding 1.1 ziet u welke plaats deze notitie inneemt in de planmer-procedure. In hoofdstuk 1 wordt de aanleiding gegeven en het globale project- en procesplan voor het WHP, WBP, en de planmer-procedure. In hoofdstuk 2 wordt nader ingegaan op de procedure van de Notitie R&D en een planMER. Tevens wordt kort de werkwijze voor het opstellen van de Notitie R&D en de planMER beschreven. Hoofdstuk 3 geeft aan wat de werkingssfeer van de planMER is en geeft een toelichting op de wijze waarop de keuze voor de onderwerpen die in de planMER worden besproken tot stand is gekomen. Voor enkele belangrijke ontwikkelingen wordt kort gemotiveerd waarom deze niet in de planmer-procedure zullen worden betrokken. Tot slot geeft Hoofdstuk 4 aan hoe wordt omgegaan met de huidige situatie en autonome ontwikkeling, met de formuleringen van alternatieven voor beleidsvoornemens; ook geeft hoofdstuk 4 aan op welke wijze en tot op welk detailniveau de mogelijke gevolgen van de voornemens en de alternatieven voor het milieu zullen worden beschreven in de planMER.

2 FASE 1 NOTITIE REIKWIJDTE EN DETAILNIVEAU

2.1 Procesplan planMER WHP en WBP

Het opstellen van het WHP en het WBP vindt plaats in een complexe omgeving die wordt gekenmerkt door een veelheid aan onderwerpen en actoren en door diverse parallel lopende planprocessen en procedures. In afbeelding 2.1 wordt het planMER project- en procesplan weergegeven. Fase 1 betreft de opstelling van de Notitie Reikwijdte en detailniveau. Fase 2 behelst het opstellen van de planMER tezamen met het WHP/WBP. De voorbereidende plan- en besluitvorming in het kader van het WHP en het WBP bevindt zich momenteel in fase 1. Fase 1 eindigt met de publicatie van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau. De verschillende stappen uit de procedure van fase 1 en de samenhang met het WHP/WBP worden hierna verder toegelicht.

Afbeelding 2.1 Planmer procesplan

2.2 Planmer procedure

Om een zo groot mogelijk draagvlak te creëren en een zorgvuldige afweging te kunnen maken waarbij de belangen van verschillende partijen worden meegenomen zal het opstellen van het planMER volgens de volgende procedure verlopen.

1. Openbare kennisgeving

De planmer-procedure start met een openbare kennisgeving door de provincie en het Wetterskip van het voornemen een planMER op te stellen voor het waterhuishoudingsplan en waterbeheersplan. Dit zal gebeuren in één of meer huis-aan huisbladen.

2. Opstellen Notitie R&D en informeel overleg C-mer

In een gezamenlijke werkgroep bestaande uit vertegenwoordigers van de provincie Fryslan en het Wetterskip en begeleid door haar adviseurs wordt de Notitie R&D opgesteld. Er is informeel overleg over deze Notitie R&D met de commissie m.e.r.

3. Vaststelling notitie R&D door GS en DB Wetterskip

4. Kennisgeving PS en AB

De Notitie R&D gaat ter kennisname naar Provinciale Staten Fryslan en het Algemeen Bestuur van het Wetterskip.

5. Raadpleging bestuursorganen en C-mer

Vervolgens worden de betrokken (bestuurs)organen over de notitie R&D geraadpleegd. De raadpleging is vormvrij en kan eventueel in de vorm van een informatiebijeenkomst. De bestuursorganen die formeel bij de voorbereiding van het WHP en het WBP betrokken moeten worden zijn: de Friese gemeenten, enkele ministeries (VROM, LNV), buurprovincies, Provinciaal Bestuurlijk Overleg Water (PBOW), klankbordgroep, C-mer.

6. Verwerking commentaar en advies

Zonodig wordt de notitie R&D aangepast n.a.v. de adviezen en raadpleging of er wordt een antwoordnota opgesteld die tezamen met de Notitie R&D het kader gaat vormen voor het planMER.

7. Vaststellen eventueel aangepaste notitie R&D en/of antwoordnota door GS en DB

8. Kennisgeving eventueel aangepaste notitie R&D en/of antwoordnota aan PS en AB

9. Opstellen planMER

Hierin wordt aangegeven wat de huidige situatie is, de autonome ontwikkeling, het beleidskader, de gevolgen voor milieu en omgeving, de cumulatie van effecten, de alternatieven (geen MMA), mitigerende en/of compenserende maatregelen, gevolgen voor andere plannen.

10. Aanvaarding planMER door GS en DB

11. Aanvaarding door PS en AB

12. Ter inzage legging planMER en ontwerp WHP en WBP

13. Inspraak

Een ieder wordt in de gelegenheid gesteld om zienswijzen in te brengen.

14. Raadpleging commissie m.e.r.

Verplicht als sprake is van een passende beoordeling op basis van de natuurbeschermingswet.

15. Motiveringsplicht in definitief WHP en WBP

De doorwerking van de gevolgen van het planMER in de definitieve WHP en WBP. Tevens aangegeven wat er gedaan wordt met inspraak en het advies van de commissie m.e.r.

16. Bekendmaking en mededeling WHP en WBP

17. Monitoring en evaluatie van de milieu-effecten na de uitvoering/realisatie

2.3 Opstellen Notitie Reikwijdte en detailniveau

Beoordeling planmer-plicht

Als eerste stap in het opstellen van de Notitie R&D is een beoordeling uitgevoerd van de planmer-plicht. Het doel van deze beoordeling is te bepalen welke onderwerpen meegenomen worden in de planmer-procedure.

Nettolijst van onderwerpen

Door een selectieve en zorgvuldige werkwijze is eerst een *groslijst* met onderwerpen opgesteld. Vervolgens is samen met de Provincie en het Wetterskip de groslijst teruggebracht tot een *nettolijst* met onderwerpen voor het planMER. De nettolijst is opgenomen in deze Notitie R&D. De onderwerpen zijn daarbij ingedeeld in de drie thema's van het WHP/WBP: Voldoende, Veilig en Schoon.

2.4 Opstellen Milieurapporten WHP en WBP

In principe is het gehele WHP en WBP planmer-plichtig. Het opstellen van de planMER zal zich echter primair richten op de afzonderlijke planmer-plichtige activiteiten, waarover het WHP en WBP kaderstellende uitspraken doen. Vervolgens zullen de kaderstellende beleidsuitspraken over die activiteiten in samenhang bekeken worden en meegenomen worden in de beschrijving van de cumulatieve effecten (zie § 5.5).

Voor de planmer-plichtige onderdelen worden de milieugevolgen van verschillende alternatieven uitgewerkt. Voor een aantal onderwerpen is reeds een vrijwillige planMER opgesteld (voorheen SMB genoemd). Voor deze onderwerpen kan hiervan gebruik worden gemaakt. Daarbij wordt wel nog bekeken in hoeverre de vrijwillige planMER voldoet aan de formele eisen die hieraan gesteld worden.

Uiteindelijk ontstaat een integraal planMER voor alle planmer-plichtige activiteiten waarover het WHP en WBP kaderstellende uitspraken doen. Voor deze werkwijze is het van groot belang dat in deze notitie R&D duidelijke afspraken zijn vastgelegd over het type alternatieven dat wordt uitgewerkt en over het te hanteren beoordelingskader. Aan de hand van dit beoordelingskader worden de milieu- en omgevingsgevolgen beschreven en vergeleken.

3 WERKINGSSFEER PLANMER

Het planMER is geen milieueffectrapportage op een gedetailleerd project- of inrichtingsniveau, maar een milieutoets van kaderstellende beleidsuitspraken op een meer abstract strategisch niveau. De planmer-plicht geldt weliswaar voor het WHP/WBP als geheel maar feitelijk komen de milieugevolgen voort uit afzonderlijke beleidsuitspraken over specifieke onderwerpen. Onderwerpen die in aanmerking komen voor de planmer-beoordeling dienen als kader voor toekomstige besluiten, zoals concrete zoekgebieden voor locaties en tracés voor waterhuishoudkundige ingrepen. Tevens dient er sprake te zijn van mogelijk grote milieugevolgen.

In dit hoofdstuk wordt toegelicht hoe een selectie is gemaakt van de onderwerpen voor het op te stellen milieurapport.

3.1 Selectiecriteria

De selectie van onderwerpen die meegenomen worden in de planmer is gebaseerd op criteria, die vastliggen in de Europese richtlijn (2001/42/EC) en die zijn geïmplementeerd in de wijzigingen van de Wet milieubeheer en het Besluit milieueffectrapportage. Deze zijn in september 2006 van kracht geworden. In het algemeen geldt dat de reikwijdte van de planmer-procedure niet zonder meer kan worden beperkt tot die besluiten van het WHP/WBP die nieuw zijn t.o.v. het huidig geldende beleid. Met het overnemen van besluiten uit het vigerende WHP/WBP geven Provinciale Staten en het algemeen bestuur van het Wetterskip immers aan achter de eerdere beleidsuitspraken uit het vorige WHP/WBP te staan. Dit opnieuw vaststellen kan worden gezien als een heroverweging met hetzelfde resultaat. Daarom kunnen onderwerpen die ook al deel uitmaken van het huidige beleid, toch vallen onder de planmer-plicht van het nieuwe WHP/WBP.

De volgende criteria zijn gehanteerd voor de selectie van de onderwerpen voor de planMER:

A. Activiteiten van de onderdelen C- en D-lijst van de bijlagen bij het Besluit m.e.r. 1994

Aan de hand van de onderdelen C- en D-lijst van de bijlagen het Besluit m.e.r. 1994 en de provinciale milieuverordening (komt binnenkort te vervallen) is getoetst of het WHP/WBP kaderstellende uitspraken doet over onderwerpen die projectmer-plichtig (onderdeel C van de bijlage) of projectmer-beoordelingsplichtig (onderdeel D van de bijlage) zijn. Dat zijn bijvoorbeeld uitspraken over de aanleg van een waterweg, vergroten/verdiepen van een hoofdvaarweg, de inrichting van het landelijk gebied met een oppervlakte van 250 ha of meer, de aanleg van een primaire waterkering, etc.

Rekening is gehouden met het feit dat volgens de wijzigingen van de Wet milieubeheer (september 2006) van kaderstelling sprake is, indien de toon wordt gezet en bijvoorbeeld de peilhoogte voor het oppervlaktewater, zoekgebieden, locaties en tracés worden aangegeven.

B. Activiteiten van invloed op natura2000-gebieden

Aan de hand van een kaart met de natura2000-gebieden in de Provincie Fryslân is getoetst welke kaderstellende beleidsuitspraken in het WHP/WBP significante gevolgen kunnen hebben voor de milieukwaliteit in deze beschermde natuurgebieden. Indien mogelijk sprake is van significant negatieve gevolgen in één van de natura2000-

gebieden dient over die beleidsuitspraken een passende beoordeling te worden uitgevoerd. Tevens is die kaderstellende beleidsuitspraak daarmee ook planmer-plichtig.

C. Stand van zaken besluitvorming

Beleidsuitspraken in het WHP/WBP over activiteiten waarover al vervolgbesluitvorming heeft plaatsgevonden, bijvoorbeeld in de vorm van vaststelling en goedkeuring van een bestemmingsplan en vergunningverlening, vallen niet onder de planmer-plicht. Dit geldt ook voor beleidsuitspraken die een bestaande situatie vastleggen.

Indien een eerder (ruimtelijk) plan al voorziet in een bepaalde ontwikkeling - en de Provincie is gehouden het betreffende ruimtelijke besluit over te nemen - dan geldt voor deze ontwikkeling eveneens geen planmer-plicht. Beleidskaders uit het vorige WHP en WBP, die worden overgenomen in het nieuwe WHP en WBP en die nog niet zijn uitgevoerd worden ook meegenomen in de planMER.

D. Toetsen van concreetheid van beleidsuitspraken

Nagegaan is of de beleidsuitspraken die uit de stappen A, B, en C naar voren zijn gekomen, voldoende concreet zijn.

Een uitspraak is voldoende concreet wanneer het WHP/WBP het beoordelingskader kan vormen voor onder meer bestemmingsplannen en/of andere toekomstige besluiten, zoals het verlenen van een vergunning. Een uitspraak is ook voldoende concreet wanneer in redelijkheid een verband te leggen is tussen de beleidsuitspraak en de milieugevolgen, zowel in ruimte als in tijd. Wanneer de milieugevolgen niet te voorspellen zijn of er nauwelijks milieugevolgen te verwachten zijn, is een beoordeling niet zinvol vanwege het abstracte karakter van de beleidsuitspraak.

Na beoordeling van deze onderwerpen aan de hand van de selectiecriteria is een nettolijst met onderwerpen samengesteld die in het planMER voor het WHP/WBP zullen worden meegenomen. Door deze werkwijze wordt tevens duidelijk welke onderwerpen niet worden meegenomen in de planmer.

3.2 Overige uitgangspunten

Naast voorgaande selectiecriteria geldt ook een aantal algemene uitgangspunten voor de inhoud van het planMER.

Planmer-procedure als onderdeel van het afwegingsproces ten behoeve van WHP/WBP

Bij de start van deze planmer is een deel van de beleidskeuzes t.b.v. de inhoud van het WHP/WBP al gemaakt. Voor deze planelementen wordt achteraf aangegeven op welke wijze milieuoverwegingen daarbij een rol hebben gespeeld. Voor deze planelementen heeft de milieubeoordeling het karakter van een beoordeling en reconstructie van de besluitvorming achteraf. Voor de planelementen waar over nog een beslissing moet worden genomen kunnen de milieueffecten middels deze planmer-procedure een vroegtijdige en transparante plaats krijgen in het (nog plaats te hebben) afwegingsproces en de uiteindelijke besluitvorming.

PlanMER passend bij abstractieniveau van WHP/WBP

De plannen in het WBP en vooral het WHP hebben over het algemeen een relatief hoog abstractieniveau. De inhoud van het planMER moet aansluiten bij dit abstractieniveau. De eventueel uit te voeren passende beoordeling richt zich op mogelijke significant negatieve effecten van de Natura2000-gebieden als gevolg van de kaderstellende beleidsuitspraken in het WHP/WBP. Ook de passende beoordeling moet passen bij het abstractieniveau van het WHP/WBP. In de praktijk zal dit betekenen dat in een later stadium van de planvorming, als er concrete locatie- of inrichtingsvarianten worden genomen, de effecten op de Natura2000-gebieden en mogelijke alternatieven en mitigerende maatregelen opnieuw moeten worden bekeken.

PlanMER gebaseerd op bestaande informatie

De milieubeoordeling wordt in principe gebaseerd op bestaande en beschikbare informatie. Het gaat hierbij o.a. over bestaand kaartmateriaal en onderzoeksgegevens over onder meer flora en fauna. Daarnaast gaat het om milieu-informatie die bijvoorbeeld al in bestaande milieu(effect)rapporten is opgenomen. Daarbij geldt als voorwaarde dat de betreffende informatie voldoende moet aansluiten bij de beoordelingsvereisten van de planmer.

3.3 Selectie van onderwerpen

Tijdens het selectieproces van de onderwerpen is eerst een groslijst opgesteld waarin alle mogelijke onderwerpen per beleidsthema (Voldoende, Veilig en Schoon) zijn opgenomen en die mogelijk zouden kunnen vallen onder de planmer-plicht. Deze groslijst is opgenomen in Bijlage 1. Vervolgens is aan de hand van de selectiecriteria nader bepaald of een onderwerp wel of niet onder de planmer-plicht valt.

In tabel 3.1 is een samenvatting van de groslijst aan mogelijke onderwerpen voor het planMER opgenomen. Tevens is in deze tabel aangegeven welke onderwerpen daadwerkelijk worden meegenomen in het planMER (de nettolijst). In hoofdstuk 4 wordt nader ingegaan op deze onderwerpen.

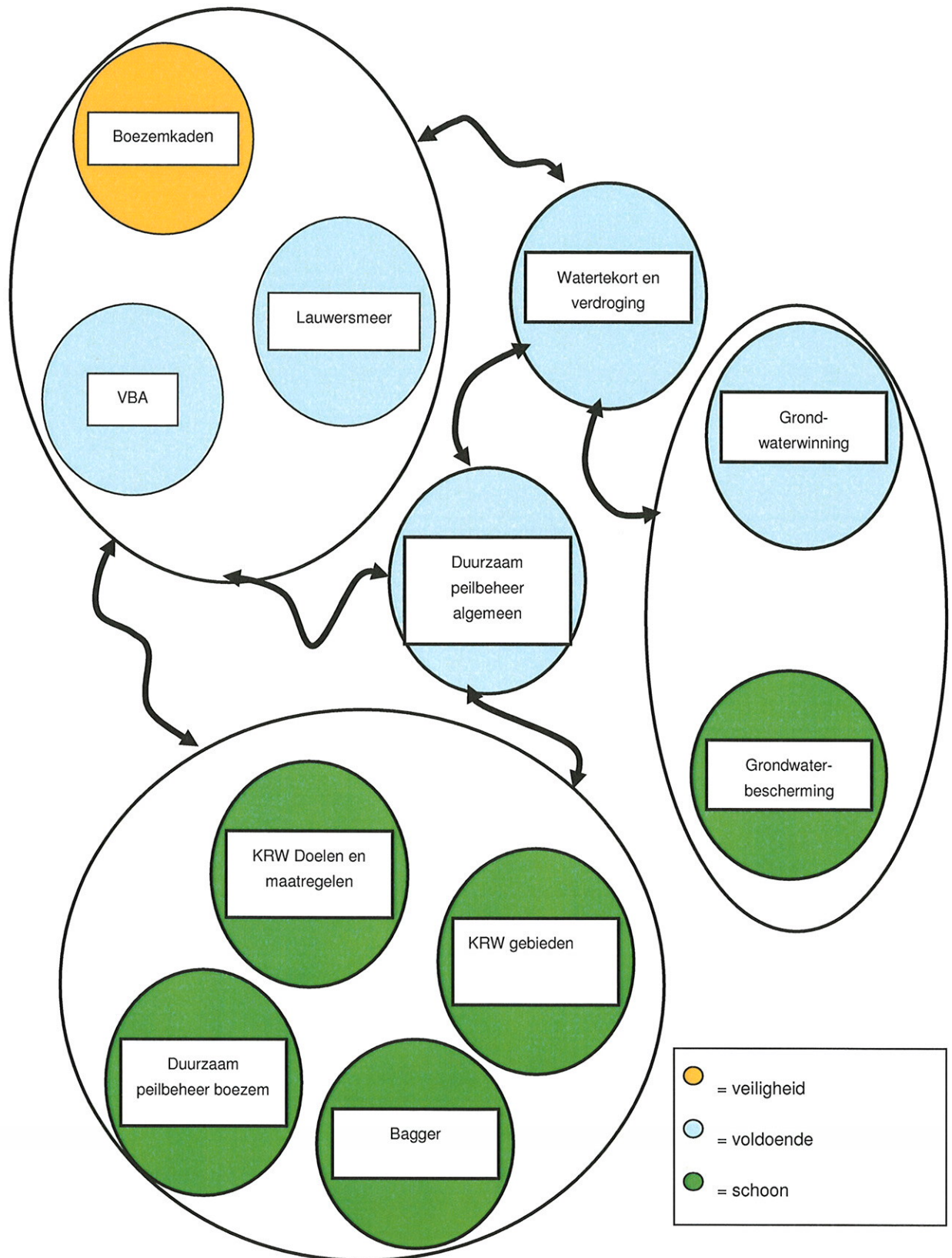
Tabel 3.1 Onderwerpen planMER WHP/WBP, de status van de besluitvorming en het karakter van de beschrijving van de alternatieven en effecten in de planMER.

Groslijst	Onderwerp planMER	WHP	WBP	Besluitvorming	karakter in planMER	Alternatieven	
NR	Voldoende						
1.1	Vasthouden bergen en afvoeren	Ja	+	+	besluit genomen	evaluatief	maatregelen in voorbereidende studie
1.2	Visie Lauwersmeer	Ja	+	+	besluitvorming gaande	sturend	5 alternatieven
1.3	Duurzaam peilbeheer algemeen	Ja	+	+	besluit genomen	evaluatief	onbekend
1.4	Duurzaam peilbeheer veenweide / Natura 2000	Nee	-	-	besluitvorming gaande	n.v.t.	n.v.t.
1.5	Duurzaam peilbeheer boezem	Ja	-	+	besluit genomen	evaluatief	6 alternatieven
1.6	Warterkort + verdroging	ja	+	-	besluitvorming gaande	sturend	onbekend
1.7	Grondwaterwinning / drinkwater	Ja	+	-	onderzoeksfase	sturend	5 alternatieven
1.8	Stedelijke wateropgave	nee	-	-	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
2.1	Veilig						
2.1	Primaire (en secundaire) keringen	Nee	-	-	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
2.2	Boezemkaden	Ja	+	+	besluitvorming gaande	sturend	onbekend
2.3	Calamiteitenzorg	nee	-	-	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
3.1	Schoon						
3.1	KRW doelen en maatregelen	Ja	+	+	besluitvorming gaande	evaluatief/sturend	maatregelenpakket
3.2	KRW monitoringprogramma's	nee	-	-	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
3.3	KRW beschermde gebieden	Ja	+	+	besluitvorming gaande	evaluatief	onbekend
3.4	Bagger	Ja	+	+	besluitvorming gaande	sturend	onbekend
3.5	Grondwaterbescherming	Ja mits	+	+	besluitvorming gaande	sturend	onbekend
3.6	Zwemwater	nee	-	-	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Prioriteitstelling en samenhang

De geselecteerde onderwerpen zijn nu losse bouwstenen. Maar om te komen tot een integraal planMER WHP/WBP kennen de verschillende onderwerpen een prioriteitstelling en een onderlinge samenhang. In figuur 3.2 is de onderlinge samenhang weergegeven. De prioriteitstelling zal gebeuren op basis van de fase in de besluitvorming en de hierbij bijbehorende voorbereidende werkzaamheden door het Wetterskip Fryslân en de provincie Fryslân.

Figuur 3.2 Relatieschema geselecteerde onderwerpen planMER WHP/WBP

4 SELECTIE EN AFBAKENING ONDERWERPEN

4.1 Algemeen

In paragraaf 3.3 is aangegeven welke onderwerpen al dan niet in het planMER zullen worden beoordeeld. Dit hoofdstuk geeft een nadere toelichting op de onderliggende afweging voor elk van die onderwerpen.

4.2 Voldoende Water

Vasthouden bergen en afvoeren (1.1 zie tabel 3.1)

Om het watersysteem Fryslân in extreem natte situaties op orde te brengen wordt het bergend oppervlak van de boezem met 1400 ha uitgebreid, worden 700 hectare rentiegebieden ingericht en wordt de afvoercapaciteit van de boezem met in totaal 52 m³/s vergroot. In de deelsystemen wordt daarnaast nog 1.650 hectare extra oppervlaktewater aangelegd, worden de stuwen in een gebied van 40.000 hectare geschikt gemaakt voor intensievere sturing, en wordt de poldergemaalcapaciteit in een gebied van 20.000 hectare met 10 % uitgebreid. Hiertoe hebben het AB van het waterschap en Provinciale Staten besloten. Afhankelijk van o.a. de discussie over de aanpak van de boezemkaden worden deze maatregelen bekrachtigd in de nieuwe waterplannen. De milieueffecten van dit besluit zijn beschreven in een eerder doorlopen vrijwillige verkennende milieubeoordeling. In de milieubeoordeling zijn de effecten van de bovengenoemde maatregelen kwalitatief beschreven. Om te voldoen aan de wettelijke eisen zal in de planmer WHP/WBP 1 alternatief worden uitgewerkt, dat redelijkerwijs in beschouwing genomen kan worden. Het blijkt dat de afzonderlijke uitbreiding van poldergemalen niet mer-plichtig zijn, maar dat het totaal dat wel is. Dit is ook het geval bij uitbreiding van het boezemareaal en de uitbreiding van de hoeveelheid oppervlaktewater in deelsystemen. Een afzonderlijk project is niet MER-plichtig, maar het totaal is dat wel. Bij het opstellen en uitwerken van de alternatieven zal zoveel mogelijk gebruik worden gemaakt van de reeds opgestelde milieu beoordeling en voorbereidende studies waarin wel alternatieven zijn uitgewerkt.

Visie Lauwersmeer (1.2 zie tabel 3.1)

Het Lauwersmeer speelt een cruciale rol in de afwatering van Fryslân en Groningen. Een mogelijke verandering van het peilregime of waterbeheer op het Lauwersmeer heeft vergaande consequenties voor de afwatering en de waterberging in Fryslân. Bij de besluitvorming zijn naast de Provincie Fryslân ook de Provincie Groningen en de Rijksoverheid betrokken. De definitieve besluitvorming over eventuele aanpassing van het peilregime is in afwachting van een gezamenlijk te nemen besluit van de provincies Groningen, Fryslân en de Rijksoverheid.

Er is reeds een uitgebreide MERstudie verricht naar de milieugevolgen van verschillende alternatieven voor het peilregime en het waterbeheer van het Lauwersmeer. In het planMER WHP/WBP wordt een samenvatting gegeven van deze studie. Tevens wordt aangegeven welk besluit de gezamenlijke overheden hebben genomen, alsmede de onderbouwing daarvan.

Duurzaam peilbeheer algemeen (1.3 zie tabel 3.1)

Duurzaam peilbeheer richt zich op het afwegen van verschillende belangen. In het WHP wordt een toetsingslijst opgenomen waarmee kan worden bepaald of een peilverandering wel of niet is toegestaan. De toetsingslijst is concreet en kan gevolgen hebben voor het gehele watersysteem van Fryslân en de natura2000-gebieden. Om deze reden zal duurzaam peilbeheer algemeen onderwerp zijn voor de planmer WHP/WBP.

Duurzaam peilbeheer algemeen veenweide / natura2000 (1.4 zie tabel 3.1)

Door de huidige drooglegging in de veenweidegebieden treedt oxidatie op van het veen en zakt het maaiveld ter plaatse. Door een verhoging van de peilen kan het tempo van de maaiveldddaling worden vertraagd. Om inzicht te krijgen in de samenhang tussen peilbeheer en maaiveldddaling zijn een aantal experimenten uitgevoerd. Tevens is een studie uitgevoerd waarin 4 alternatieven voor het peilbeheer in de veenweidegebieden zijn uitgewerkt. De resultaten van deze studie en experimenten worden kort beschreven in het WHP/WBP. Zij vormen echter geen basis voor concrete kaderstellende beleidsuitspraken. Er is besloten eerst nog aanvullend onderzoek te doen. De resultaten van dat onderzoek zijn zeer waarschijnlijk niet beschikbaar als het WHP/WBP wordt afgerond. In het WHP/WBP zal daarom het formuleren van een nieuw peilbeheer alleen als vervolgactie worden opgenomen. In een later stadium zal besluitvorming plaatsvinden. Er zal dan alsnog een planmer / projectmer moeten worden uitgevoerd. Bij een nieuw peilregime in de veenweidegebieden zijn significante effecten in natura2000-gebieden te verwachten.

Duurzaam peilbeheer boezem (1.5 zie tabel 3.1)

Wordt besproken in paragraaf 4.4. (Schoon water) omdat dit wordt opgevat als een KRW maatregel (nummer 3.1).

Watertekort en verdroging (1.6 zie tabel 3.1)

In het geval van langdurige droogte wordt het beschikbare water verdeeld op basis van de zogenaamde verdringingsreeks. De verdringingsreeks is opgesteld door een advieswerkgroep Noord Nederland in oktober 2006. In de nieuwe verdringingsreeks wordt meer voorrang gegeven aan de watervoorziening van gevoelige gebieden (veengebieden en met name gebieden met slappe veendijken). Het gevolg daarvan is dat er minder water is voor inname van koelwater, scheepvaart, glastuinbouw, etc.

De verwachting is dat het voorrang geven aan de watervoorziening van kwetsbare gebieden (o.a. ook Natura2000-gebieden) positieve effecten heeft op het tegengaan van de te verwachten verdroging van deze kwetsbare gebieden. Veel hangt echter ook af van de waterkwaliteit van het aangevoerde water. Het nemen van preventieve maatregelen tegen verdroging is hierin een alternatief. Daarnaast is het niet duidelijk hoe bezwaarprocedures vanuit andere belangen (elektriciteitsproducenten) uitwerken op het voorgestelde beleid voor de watervoorziening van Noord-Nederland. Vanwege de verwachte meerwaarde die het planMER biedt in de belangenafweging, de beschrijving van de gevolgen en de te nemen maatregelen en de onderbouwing hiervan in de besluitvorming, wordt dit onderwerp meegenomen in het planMER WHP.

Grondwaterwinning/drinkwater (1.7 zie tabel 3.1)

Er wordt momenteel onderzoek gedaan naar nieuwe bronnen voor de drinkwatervoorziening in Fryslân. Hierbij wordt gekeken naar verschillende alternatieven: nieuwe grondwateronttrekkingen, uitbreiding van bestaande grondwaterwinningen, het gebruik van oppervlaktewater, ontzilting van brak grondwater

en import van drinkwater uit andere provincies. In het WHP worden concrete uitspraken gedaan over welke duurzame waterwinmethode(s) (grondwater, oppervlaktewater etc) in de komende planperiode zullen worden toegepast om in de behoefte van drinkwater van Fryslan te kunnen blijven voorzien. Er wordt naar gestreefd om de bijbehorende nieuwe locaties voor de waterwinning aan te geven. Een nieuwe grondwaterwinning of uitbreiding van een bestaande met een capaciteit van meer dan 3 miljoen m³/jaar valt onder de projectmer-plicht. Gezien de concreetheid van de te nemen besluiten en mogelijk grote milieugevolgen wordt het onderwerp grondwaterwinning/drinkwater meegenomen als onderwerp in de planMER WHP.

Stedelijke wateropgave (1.8 zie tabel 3.1)

Om het watersysteem voor de toekomst op orde te krijgen, is er ook voor het stedelijk gebied een kwantitatieve en kwalitatieve wateropgave. In het WBP komt waarschijnlijk een procesbeschrijving waarin opgenomen is wanneer de problemen duidelijk in kaart moeten zijn gebracht, wanneer de maatregelen geformuleerd moeten worden, etc. Dit onderwerp valt buiten de reikwijdte van het planMER, omdat er geen (concrete) maatregelen worden geformuleerd. Tevens zijn geen grote milieugevolgen of significant negatieve effecten in natura2000- gebieden te verwachten. Maatregelen ter verbetering van de waterkwaliteit in het stedelijk gebied komen ook aan de orde bij de KRW doelen en maatregelen (thema "schoon" paragraaf 4.4).

4.3 Veilig Water

Primaire keringen (2.1 zie tabel 3.1)

Voor de dijktrajecten Noorderleegh, de Kliffen van Gaasterland, bij diverse kustplaatsen op het vaste land en op de Waddeneilanden Vlieland, Terschelling en Ameland zijn voorkeursrichtingen bekend voor de wijze van dijkversterking. Deze zijn meegenomen in de Strategische Milieubeoordeling (tegenwoordig: planMER) voor het streekplan van Fryslan 2007.

Voor de overige trajecten zijn nog geen voorkeursrichting bekend. In het WHP/WBP wordt nog niet aangegeven of de uitbreiding van de primaire waterkeringen binnendijs of buitendijs moet plaatsvinden. Deze afweging wordt later per dijk-/duinvak gemaakt in individuele projecten. De plannen zijn niet kaderstellend en daarom wordt het onderwerp primaire keringen niet opgenomen in het planMER WHP/WBP.

Secundaire keringen (2.1 zie tabel 3.1)

Op dit moment is nog niet bekend hoe in Fryslân omgegaan zal worden met de secundaire keringen. Het is mogelijk dat in de toekomst meer aandacht zal worden besteed aan de secundaire keringen. Mogelijk betekent dat sommige dijkvakken verhoogd of versterkt zullen worden. Het kan ook betekenen dat bepaalde dijkkringen weer sluitend gemaakt moeten worden. In alle gevallen zal het om relatief kleine ingrepen ingaan, die zo goed mogelijk ingepast zullen worden. In alle gevallen moet rekening gehouden worden met nog op te stellen criteria voor dijkversterkingsplannen. Gezien de omvang van mogelijke ingrepen worden de secundaire keringen niet meegenomen bij het planMER WHP/WBP.

Boezemkaden (2.2 zie tabel 3.1)

Sinds 2000 wordt gewerkt aan een omvangrijk programma voor herstel van oevers en kaden. Met dit herstel wordt toegewerkt naar de veiligheidsniveau's voor de achter de kaden liggende polders die door de provincie in het tweede waterhuishoudingsplan zijn vastgesteld. Omdat met dit herstelprogramma veel geld gemoed is, doet Wetterskip op

Fryslân dit moment onderzoek of de gewenste veiligheid op een andere manier bereikt kan worden. Onderzocht wordt of het maatgevend boezempeil omlaag gebracht kan worden. Voor de polders die een gewenst veiligheidsniveau van 1 keer per honderd jaar hebben is het maatgevend boezempeil de boezemwaterstand die gemiddeld slechts een keer per honderd jaar overschreden wordt. Die stand wordt beïnvloed door vele factoren, waaronder de neerslagkarakteristieken, de afvoercapaciteit van de polders, de omvang van de boezem en de afvoercapaciteit van de boezem. Met name via de laatste factor wil het waterschap het maatgevend boezempeil omlaag brengen, zodat de kaden minder hoog aangelegd hoeven te worden, zonder daarbij in te boeten op de veiligheidsniveau's. Hiermee krijgt het onderwerp boezemkaden een relatie met de afwatering van Fryslân ("vasthouden, bergen en afvoeren") en daarmee met het toekomstige beheer van het Lauwersmeer, met duurzaam peilbeheer. Het maatgevend boezempeil en de wijze van afwateren heeft ook een invloed op de boezemlanden (natura2000 gebieden). Vanwege deze relaties dient het onderwerp boezemkaden meegenomen te worden in de planMER WHP/WBP. Mocht uit het onderzoek en de politieke discussie die daarop volgt, blijken dat het huidige herstelprogramma voor de oevers en kaden niet aangepast hoeft te worden, dan zal dit onderwerp niet in de planMER WHP/WBP opgenomen worden. De overige onderwerpen (afwatering, Lauwersmeer, duurzaam peilbeheer) blijven wel onderwerp voor de planMER WHP/WBP.

Calamiteiten zorg (2.3 zie tabel 3.1)

In het WHP/WBP wordt met name besproken wat de rol van de provincie en het Wetterskip is t.a.v. calamiteiten door hoogwaterproblematiek en hoe deze zal worden ingevuld. Om de gevolgen van een mogelijke overstroming te beperken kan er aanleiding zijn tot het anders inrichten van de ruimte. Hierbij valt o.a. te denken aan bouwen op een hogere aanleghoogte zodat alleen de onderste verdieping onder water komt te staan. Dit speelt met name in diepere polders. Als gevolg van calamiteiten zorg zijn echter geen grote milieugevolgen of significant negatieve effecten in natura2000-gebieden te verwachten. Calamiteiten zorg valt daarmee buiten reikwijdte van de planMER.

4.4 Schoon Water

Duurzaam peilbeheer boezem (1.5 zie tabel 3.1)

De waterstand op de Friese boezem wordt zoveel mogelijk gehandhaafd op een vast peil van NAP -0,52 m. Een meer natuurlijke fluctuatie van de waterstand heeft echter belangrijke voordelen voor de ecologische waarden in de boezem. Na uitgebreide studie waarin verschillende alternatieven zijn uitgewerkt is besloten om het bestaande peilbeheer niet aan te passen. Een belangrijke reden hiervoor was dat uit een maatschappelijke kosten-baten analyse (MKBA) bleek dat de kosten voor een meer natuurlijk peilbeheer op de boezem aanzienlijk hoger zijn dan de baten. Dit besluit tot consolidatie heeft mogelijk significante gevolgen voor de Noordse Woelmuis. Voor deze internationaal beschermde soort zijn er instandhoudingsdoelen. Om deze instandhoudingsdoelen te bereiken zijn mogelijk mitigerende maatregelen noodzakelijk.

KRW doelen en maatregelen (3.1 zie tabel 3.1)

De eerste ronde in het opstellen van doelen en maatregelen voor de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) is afgerond. Momenteel wordt gewerkt aan de afronding van de tweede ronde. In dit proces worden steeds meerdere alternatieven uitgewerkt. In het WHP worden de uiteindelijke doelen en concrete maatregelen vastgelegd. Sommige maatregelen hebben direct invloed op de natura2000-gebieden. Gezien de concreetheid van de uitspraken en de invloed op de natura2000-gebieden wordt dit onderwerp meegenomen in het planMER WHP/WBP.

KRW monitoring (3.2 zie tabel 3.1)

De monitoringsprogramma's voor de KRW zijn (deels) reeds opgesteld. In het WHP/WBP worden de monitoringsmaatregelen aangegeven. De monitoringsmaatregelen hebben geen grote milieugevolgen en significant negatieve effecten in natura2000-gebieden worden met zekerheid niet voorzien. Om deze redenen valt KRW monitoring buiten de reikwijdte van het planMER, Wel wordt de KRW monitoring meegenomen in de verplichte paragraaf monitoring van het planMER.

KRW doelen en maatregelen beschermde gebieden (3.3 zie tabel 3.1)

De instandhoudingsdoelen (Natura2000) van de beschermde gebieden zijn nu in de inspraak. De KRW doelen en maatregelen moeten ervoor zorgen dat de randvoorwaarden om de Natura2000 doelen te halen worden bereikt. Deze randvoorwaarden kunnen liggen op het vlak van oppervlaktewaterkwaliteit of grondwaterkwantiteit. Gezien het kaderstellende karakter van de KRW doelen en maatregelen en het feit dat het hier om beschermde gebieden (Natura2000) gaat, wordt dit onderwerp meegenomen in het planMER WHP/WBP.

Bagger (3.4 zie tabel 3.1)

Bagger is nu onderdeel van het milieubeleidsplan. Gezien de waterkwaliteitsdoelen van baggeren wordt het onderwerp "bagger" nu overgeheveld naar het WHP. In het WHP worden concrete uitspraken gedaan over waar, waarom en hoe moet worden gebaggerd. Waarschijnlijk hebben de besluiten in het WHP/WBP over bagger invloed in natura2000-gebieden. Het is nog onduidelijk welke alternatieven worden uitgewerkt. Gezien de concreetheid van de uitspraken en de invloed op de natura2000-gebieden wordt dit onderwerp meegenomen in het planMER WHP/WBP.

Het hergebruik van bagger en de bestemming van verontreinigd slib wordt via het milieubeleidsplan geregeld. Het inrichten van baggerdepots dat kan leiden tot grote milieugevolgen (C-lijst) is daarmee geen onderwerp voor het planMER van WHP/WBP.

Grondwaterbescherming (3.5 zie tabel 3.1)

KRW geeft aanleiding tot het veranderen van de grondwaterbescherming. Het is vooralsnog niet duidelijk in hoeverre dit daadwerkelijk gaat gebeuren. Als de bescherming wordt aangepast kan dit invloed hebben op natura2000-gebieden en moet dan worden meegenomen in het planMER WHP/WBP.

Zwemwater (3.6 zie tabel 3.1)

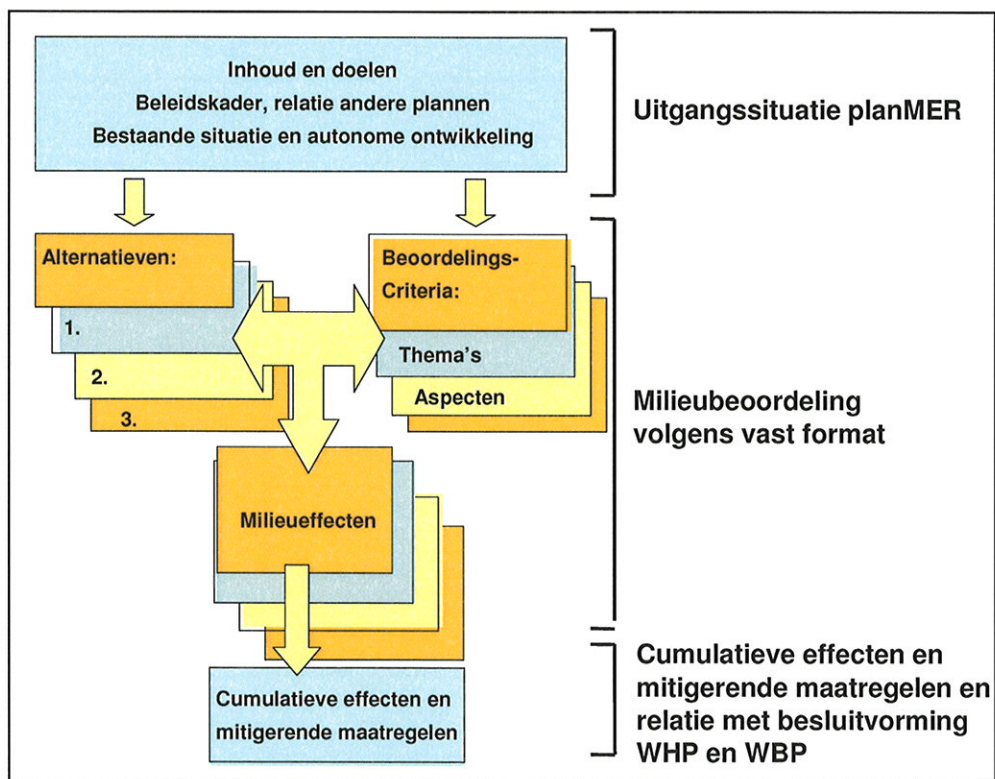
In het WHP/WBP wordt aangegeven hoe de monitoring van zwemwater in de toekomst zal veranderen. Verder komen er nieuwe profielen en zal waarschijnlijk een van de bestaande zwemwateren afvallen. Voor het onderwerp zwemwater zijn geen grote milieugevolgen of effecten in natura2000-gebieden te verwachten. Zwemwater zal daarom niet als onderwerp worden opgenomen in de planmer WHP/WBP.

5 AANPAK MILIEUBEOORDELING

De ambitie is om de planmer-procedure in te zetten als procesinstrument gedurende de planvorming voor het WHP en WBP. Door deze werkwijze kunnen de milieubelangen volwaardig worden meegewogen bij de besluitvorming over beide beleidsplannen. Om eenheid te krijgen in de effectenstudies en de wijze van afwegen worden de alternatieven steeds beoordeeld op dezelfde beoordelingscriteria. De beoordelingscriteria richten zich zowel op fysieke gevolgen van de maatregelen als op de gevolgen voor de verschillende functies zoals natuur, landbouw en recreatie. Ten slotte wordt een indicatie van de kosten gegeven. Planonderdelen waarvoor reeds een vrijwillige planMER is opgesteld zullen zoveel mogelijk worden omgezet naar het format van de planMER WHP/WBP. Op deze wijze worden de implicaties van alle besluiten van alle onderwerpen in deze planMER op eenzelfde wijze inzichtelijk gemaakt.

De aanpak van de milieubeoordeling is in hoofdlijnen weergegeven in figuur 5.1. In de volgende paragrafen worden de verschillende onderdelen van de planMER nader toegelicht.

Figuur 5.1 Aanpak Milieubeoordeling

5.1 Beschrijving bestaande situatie en autonome ontwikkeling

De bestaande toestand en autonome ontwikkeling is de ontwikkeling van het milieu die zou plaatsvinden indien de in het WHP en WBP voorziene ruimtelijke ontwikkelingen zich niet zouden voordoen. De beschrijving van de huidige situatie en autonome ontwikkeling vindt pragmatisch plaats, gericht op de onderwerpen die getoetst worden, en op een schaalniveau dat bij die toetsing aansluit.

5.2 Alternatieven

Tijdens de planmer-procedure komt een veelheid aan onderwerpen aan de orde. De uit te werken alternatieven zullen zoveel mogelijk logisch aansluiten bij de afzonderlijke onderwerpen. De alternatieven die reeds geformuleerd zijn in de studies voorafgaand aan de besluitvorming van het betreffende onderwerp worden geëvalueerd. Hierbij wordt de wijze waarop de alternatieven zijn ontwikkeld en beoordeeld besproken en of hierbij voldaan is aan de formele eisen van de planMER. De alternatiefontwikkeling is niet sturend voor de besluitvorming. Voor een aantal onderwerpen zijn nog geen alternatieven ontwikkeld (zie tabel 3.1). Hierbij zullen de te formuleren alternatieven een sturend karakter hebben in de besluitvorming.

De voorgestelde werkwijze is een consequentie van de bewuste keuze om de planmer al vroegtijdig in de plan- en besluitvorming voor het WHP/WBP te incorporeren.

Per onderwerp kunnen de alternatieven sterk variëren. Als voorbeeld kan het onderwerp grondwaterwinning/drinkwater dienen. Hierbij worden ter voorbereiding van de besluitvorming in het WHP/WBP 5 alternatieven uitgewerkt:

- Nieuwe grondwaterwinningen.
- Uitbreiding bestaande grondwaterwinningen.
- Het gebruik van oppervlaktewater.
- Ontzilting van brak grondwater.
- Import van drinkwater uit andere provincies.

Bovenstaande alternatieven zullen in het planmer WHP/WBP worden beoordeeld op de milieu- en omgevingseffecten.

5.3 Toetsingskader

Ten behoeve van de beoordeling van de alternatieven is een toetsingskader opgesteld. Hierbij worden verschillende thema's onderscheiden zoals bodem, water en natuur, landschap, cultuurhistorie, etc. Elk thema is onderverdeeld in verschillende aspecten. De volgende criteria zullen gebruikt worden voor de effectbepaling:

Tabel 5.2 Criteria voor de effectbepaling

Thema	Aspect	Effectbepaling
Bodem	Invloed op (verspreiding van) bodemverontreinigingen Invloed op bodemkwaliteit Invloed op grondwaterbeschermingsgebieden	Bijvoorbeeld: kwalitatief of kwantitatief Manier van scoren kwalitatief: --, -, 0, +, ++
Watersysteem	Invloed op inundaties Invloed op droogtegevoeligheid Invloed op veiligheid Invloed op waterkwaliteit Invloed op grondwatersysteem	
Natuur	Invloed op Natura 2000 gebieden Invloed op overige Natuurbeschermingswetgebieden Invloed op EHS- gebieden en Ecologische verbindingzones Invloed op overige natuurgebieden Invloed op flora en fauna	
Landbouw	Invloed op landbouwpbrengsten Invloed op landbouwareaal	
Landschap, cultuurhistorie en archeologie	Invloed op archeologische waarden Invloed op landschappelijke Invloed op aardkundige waarden Invloed op cultuurhistorische waarden Waardevolle cultuurlandschappen	
Overige functies leefomgeving/woonkwaliteit	Invloed op bebouwde omgeving Invloed op scheepvaart Invloed op recreatie Invloed op drinkwatervoorziening	
Kosten	Globale kosten benodigde investeringen	

Voor de beoordeling zullende de volgende scores gebruikt worden:

- ++ Zeer positieve ontwikkeling voor deelaspect ten opzichte van referentie situatie.
- + Positieve ontwikkeling voor deelaspect ten opzichte van referentie situatie.
- 0 Neutraal voor deelaspect ten opzichte van referentie situatie.
- Negatieve ontwikkeling voor deelaspect ten opzichte van referentie situatie.
- Zeer negatieve ontwikkeling voor deelaspect ten opzichte van referentie situatie

5.4 Beschrijven milieueffecten

De milieueffecten worden deels bepaald op basis van kwantitatieve berekeningen en kwalitatief beoordeeld op basis van expert judgment. Een beproefde methode om milieueffecten te bepalen is het raadplegen van een expert team. Het expert team bestaat uit deskundigen, gebiedskenners en stakeholders en zijn afkomstig van provincie, Wetterskip, Royal Haskoning en per thema relevante direct betrokkenen. Het werken met een expert team leidt in zeer korte tijd tot goede resultaten en draagvlak bij de verschillende partijen. Tijdens het traject kunnen voor verschillende onderwerpen in verschillende samenstellingen expert teams worden ingezet. Door stakeholders te betrekken in de beoordeling van de milieueffecten kan invulling worden gegeven aan de ambitie om de planmer te gebruiken als instrument in het besluitvormingsproces voor het WHP/WBP.

Bij het bepalen van milieueffecten en vooral ook de cumulatieve effecten wordt waar mogelijk gebruik gemaakt van GIS-kaarten. De milieueffecten worden op schrift gesteld en toegelicht. In de toelichting wordt een tabel opgenomen waarin de effecten kwantitatief of kwalitatief worden aangeduid. Uit de toelichting zal duidelijk worden welke milieu-informatie bekend was en een rol heeft gespeeld in de keuzes en afwegingen die in het WHP en WBP zijn gemaakt.

In de toelichting zal ook worden aangegeven welke informatie heeft ontbroken en welke consequenties dit heeft gehad voor de uitspraak over de milieugevolgen (mate van detailniveau en kwalitatief versus kwantitatief).

Uiteindelijk wordt de beoordeling samengevat in een overzichtstabel waarin voor alle onderwerpen en alternatieven met behulp van plussen en minnen een beoordeling is gegeven (zie tabel 5.2).

5.5 Cumulatieve effecten

In het WHP/WBP worden verschillende grotere en kleinere maatregelen getroffen. Voor al deze maatregelen zullen ook mogelijke cumulatieve effecten worden beschreven. Een eerste stap hiertoe is het waar mogelijk aangeven van alle maatregelen op een kaart. Deze kaart wordt geconfronteerd met bestaande waarden en functies.

5.6 Compenserende en mitigerende maatregelen

Voor alle besluiten worden mogelijke compenserende of mitigerende maatregelen aangegeven waarmee de milieueffecten kunnen worden gereduceerd.

5.7 Milieurapport

Het planMER voor het WHP en het WBP zal als een bijlage bij resp. het WHP en het WBP worden opgenomen. In de loop van de tijd worden per onderwerp een groot aantal milieubeoordelingen uitgevoerd en gerapporteerd volgens het boven beschreven format. Het milieurapport zal een samenvatting geven van de belangrijkste milieueffecten. De onderliggende milieubeoordelingen worden gebundeld in aparte bijlagen. Daarnaast zal een korte, los gepubliceerde publieksvriendelijke samenvatting worden gemaakt.

Bijlage 1

Groslijst onderwerpen planMER WHP/WBP Fryslân

Thema	Stand van zaken / besluitvorming	Concrete uitspraak in WHP / WBP	Grote milieugevolgen C- en D-lijst	Effecten VHR gebieden / passende beoordeling	Opnemen in nettolijst	Alternatieven (reeds uitgewerkt)
Voldoende						
Vasthouden bergen en afvoeren	Vrijwillige milieubeoordeling opgesteld Het voorstel VBA is besproken in de staten en er is een koersbepalend uitspraak gedaan. Boezemgemaal en waterretentie vastgelegd in streekplan.	Uitbreiding van bergend oppervlakte van de boezem, nieuw boezemgemaal en waterretentiegebieden. Locatie van boezemuitbreiding niet concreet	Ja: waterberging en gemaal (cat. 19.1 en 19.2 D-lijst)	Ja o.a. bij nieuw gemaal Vijfhuizen, Noorderleegh	Ja, Formeel nog niet als definitief besluit genomen, gebruik maken van vrijwillige SMB en voorbereidende studies	Alternatieven aangegeven in voorbereidende studies
Visie Lauwersmeer	Het project staat tot half 2007 stil, in afwachting van een beslissing van provincies Groningen, Fryslan en Rijksoverheid	Mogelijke peilverandering Lauwersmeer en consequenties voor afwatering en berging in de rest van Fryslan	Ja, mogelijk voor bouw gemaal (cat. 19.1 D-lijst)	Ja:	Ja: Definitieve besluitvorming vindt plaats bij vaststelling WHP/WBP; samenvatting van vrijwillige SMB opnemen	5 alternatieven uitgewerkt
Duurzaam peilbeheer algemeen excl veenweide	Duurzaam peilbeheer algemeen richt zich op het afwegen van de verschillende belangen	In het WHP zal een concrete toetsingslijst komen om te kunnen bepalen of een peilverlaging ergens wel of niet toegestaan is	Toetsingslijst is kaderstellend voor peilveranderingen in gehele poldergebied 200.000 ha. (cat. 27.3 C-lijst)	Ja, de toetsing kan ook gaan over VHR-gebieden	Ja; de toetsingslijst die in het WHP komt is concreet, en de gevolgen kunnen invloed hebben op VHR-gebieden	
Duurzaam peilbeheer veenweide / VHR	Voor het veenweide gebied zijn er alternatieven opgesteld. Verder is er quick scan (GGOR) uitgevoerd voor de Natura 2000 gebieden. --> duurzaam peilbeheer in veenweidegebieden richt zich vooral op voorkoming van bodemdaling	In veenweide gebieden worden geen pellen aangepast. Er is aanvullende studie noodzakelijk. Besluit wordt tot 2009 uitgesteld. Dit betekend een voortzetting van een bestaand besluit.	Alleen bij verlaging $\geq 0,16$ m (cat. 27.3 C-lijst)	Ja:	Nee: Besluitvorming vindt plaats na de vaststelling van het WHP/WBP	4 alternatieven veenweidegebied
Duurzaam peilbeheer boezem	Lit MKBA blijkt dat het saldo sterk negatief is. Dit betekent dat het duurzame peilbeheer op korte termijn niet wordt ingevoerd. Op lange termijn No-regret maatregelen nemen	Besluit is geen natuurlijk peilbeheer dus alles blijft bij het oude. Voor Noordse Woelmuis zijn instandhoudingsdoelen. Er zijn mitigerende maatregelen mogelijk.	Nee	Mogelijk mitigerende maatregelen Noordse Woelmuis	Ja mits passende beoordeling nodig	ja uitgewerkt in voorstudie
Waternoort	Advies werkgroep Noord Nederland in oktober 2006 met daarin voorstel verdringingsreeks.	Eerste prioriteit is voorkomen van onomkeerbare schade aan o.a. kwetsbare natuur en in veengebieden	Nee	Nee alleen positieve effecten?	Ja, hoewel geen grote milieueffecten en significante effecten in VHR verwacht, meerwaarde in besluitvormingsproces	Niet in advies van de werkgroep
Grondwaterwinning / drinkwater	Diverse studies worden momenteel opgestart / zijn bezig	Nieuwe grondwaterbronnen, uitbreiding bestaande winning, ontziling, import of oppervlaktewater	grondwaterwinning / infiltratie/ uitbreiding > 3 miljoen m3/jaar of juist vermindering (cat. 15.1 C-lijst)	Mogelijke maar niet waarschijnlijk	Ja besluit nog niet genomen en grote milieueffecten	5 alternatieven worden uitgewerkt
Stedelijke wateropgave	Op dit moment nog onderzoek naar of er überhaupt problemen zijn met de stedelijke wateropgave. In Drachten is al een onderzoek geweest; hier waren geen grote problemen.	In WBP waarschijnlijk procesbeschrijving (wanneer moet duidelijk zijn of er problemen zijn, wanneer maatregelen formuleren, wanneer moeten evt. maatregelen zijn uitgevoerd.		Voorlopig nog geen concrete gebieden; überhaupt kleine kans dat stedelijke maatregelen in (of vlakbij) VHR-gebieden plaats vinden	Nee	Nee
Veilig						
Primaire (en secundaire) keringen	Trajecten Noorderleegh, Kliffen Gaasterland en Ameland voorkeursrichtingen bekend en meegenomen in SMB streekplan. Voor overige trajecten nog geen voorkeursrichting.	In WHP worden ruimere zones aangegeven. Invulling vindt later plaats in individuele mer-ren	Ja ingreep primaire waterkering (cat. 12.1 C-lijst)	Ja Nabij VHR gebied (waddenzee, IJsselmeer)	Nee geen concrete uitspraken worden gedaan in WHP/WBP over overige trajecten.	Binnendijks, en buitendijks uitbreiden
Boezemkades	Doorgaan met huidige beleid. Er zijn onduidelijkheden over de ligging van de kades vooral bij vrij voor de boezem liggende (natuur)gebieden. .	Aanwijzing van de ligging van de boezemkades	Ligging boezemkades heeft directe relatie met plan-m.e.r. plichtige onderwerpen als VBA en Lauwersmeer	Ja	Ja	Alternatieven voor kadeverhoging zijn uitgewerkt in VBA
Calamiteitenzorg	Bij de provincie is er een studie gedaan naar de gevolgen van een mogelijke dijkdoorbraak (verschillende scenario's);	In het WHP/WBP worden met name de rollen van de provincie en het Wetterskip beschreven. Tevens mogelijk aandacht voor preventieve maatregelen om gevolgen overstroming te beperken. .	Nee	Nee	Nee, geen passende beoordeling en grote milieugevolgen	nvt
Schoon						
KRW doelen en maatregelen	Eerste ronde afgerond; tweede ronde loopt. WHP doelen vastleggen, deels overlap Lauwersmeer / Veenweide. Eerste ronde is richtinggevend. In Juni 2007 is meer bekend. De uitkomst van de gebiedsprocessen is van belang voor SMB.	Concrete maatregelen worden aangegeven	Onduidelijk. Mogelijke wijziging/uitbreiding RWZI > 50.000 i/c (cat. 18.4 D-lijst)	Ja waarschijnlijk wel	Ja. Maatregelen nog niet in detail bekend, maar breed pakket, w.o. end-of pipe en ruimtelijk. Sommige maatregelen hebben direct effect op Natura2000-doelen.	Steeds meerdere alternatieven uitgewerkt
KRW monitoringprogramma's	Monitoringsprogramma's zijn (deels) opgesteld.	Monitoringmaatregelen worden aangegeven	nee	nee	Niet meenemen in effectbeoordeling SMB; wel in paragraaf monitoring.	nee
KRW beschermde gebieden	Instandhoudingsdoelen zijn nu in de inspraak. Doelen voor het oppervlaktewater worden opgenomen via de KRW. Doelen voor het grondwater via GGOR en Natura 2000.	Via KRW doelen en maatregelen randvoorwaarden scheppen voor behalen Natura2000 doelen	Onduidelijk	Ja waarschijnlijk wel	Ja. Overlap met maatregelen KRW.	Onbekend
Bagger	Er is een eerste Quick scan uitgevoerd. Naast nautisch baggeren en zijn er ook andere prioriteiten o.a. kwaliteits-, ecologisch baggeren.	Bagger is nu onderdeel van het Milieubeleidsplan. Het voorstel is om dit onderwerp over te hevelen naar het WHP. In het Milieubeleidsplan wordt het hergebruik van bagger en de bestemming van verontreinigd slib geregeld.	Inrichten baggerdepots (ca. 18.2 C lijst). In WHP/WBP worden geen besluiten hierover genomen. (onderwerp Milieubeleidsplan)	Ja waarschijnlijk wel	Ja. Meer duidelijkheid vereist over type maatregel en invloed VHR gebieden. Er is nu nog geen antwoord te geven op de vraag of waterbodems een sleutelfactor zijn voor het niet bereiken van KRW-doelen	Onbekend
Grondwaterbescherming	KRW geeft aanleiding tot verandering van de grondwaterbescherming. Het is onduidelijk in hoeverre dit ook zal gebeuren. Hierover is nog discussie gaande bij de provincie	Als er concrete uitspraken worden gedaan gaan deze over de grondwater-beschermingszones. Er is nog onderzoek gaande naar de effecten hiervan --> kosten/baten	nee	Ja mist grondwater-beschermings-zones worden gewijzigd in een VHR-gebied	Ja, als grondwater-beschermingszones in VHR-gebieden worden aangepast	Er wordt nog onderzoek gedaan naar de kosten/baten van mogelijke veranderingen
Zwerwater	Locaties zijn aangewezen	Wijziging verwacht in monitoring, profielen en aanwijzing locaties	nee	nee	Niet meenemen	nee